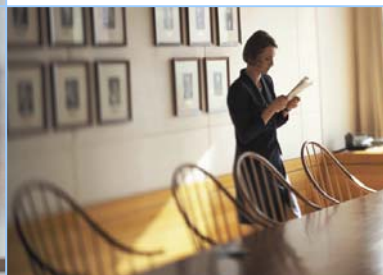

ICT-alan työehtosopimus ylemmille toimihenkilöille

2010 - 2013

**Tieto- ja tekniikka-alojen
työnantajaliitto TIKLI ry**

**Ylemmät Toimihenkilöt
YTN ry**

SISÄLLYSLUETTELO

ALLEKIRJOITUSPÖYTÄKIRJA.....	2
ICT-ALAN TYÖEHTOSOPIMUS YLEMMILLE TOIMIHENKILÖILLE.....	5
1 § Työehtosopimuksen soveltamisala	5
2 § Sopimuksen voimassaolo	5
3 § Työsuhteen alkaminen ja lakkaaminen sekä työsuhteen ehtojen muuttaminen.....	5
4 § Palkkaus.....	7
5 § Säännöllinen työaika	9
6 § Viikon vapaapäivät	10
7 § Arkipyhäviikkojen työaika	10
8 § Työvuoroluettelo.....	11
9 § Päivittäinen lepoaika	12
10 § Vuorokausilepo	12
11 § Viikoittainen vapaa-aika ja viikkolepokorvaus.....	12
12 § Työaikakorvaukset	12
13 § Varallaolo, hälytysluontoinen työ, puhelinohjeet ja kotoa tapahtuva viankorjaustoiminta.	13
14 § Matkustaminen.....	13
15 § Vuosiloma ja lomarahat.....	15
16 § Poissaolo sairauden tai tapaturman vuoksi	16
17 § Äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaa	17
18 § Lääkärintarkastukset	17
19 § Lyhyt tilapäinen loma	18
20 § Paikallinen sopiminen	18
21 § Neuvottelujärjestys erimielisyyksien ratkaisemiseksi.....	19
22 § Ryhmähenkivakuutus.....	19
23 § Jäsenmaksujen periminen	19
24 § Työrauhavelvoite	20
YLEISSOPIMUS/ICT-ALA	21

ALLEKIRJOITUSPÖYTÄKIRJA

ICT-ALAN YLEMPIEN TOIMIHENKILÖIDEN TYÖEHTOSOPIMUKSEN UUDISTAMINEN

Aika 24.06.2010

Paikka Tieto- ja tekniikka-alojen työnantajaliitto TIKLI ry:n toimisto, Helsinki

Läsnä	Harri Hietala	TIKLI
	Heikki Pokela	TIKLI
	Marko Rissanen	TIKLI
	Taisto Seppänen	TIKLI
	Samuel Kääriäinen	TIKLI
	Elisa Lindroth	TIKLI
	Lasse Sevä	TIKLI
	Heikki Kauppi	YTN
	Tage Lindberg	YTN
	Mika Varjonen	YTN
	Matti Ollila	YTN
	Pekka Riiali	YTN

1. Työehtosopimuksen allekirjoittaminen

Todettiin, että 13.6.2010 päivänä saavutetun neuvottelutuloksen mukainen sopimus tulee voimaan 1.7.2010 alkaen. Samalla todettiin, että aiemmin voimassa ollut 14.11.2007 allekirjoitettu ja 30.6.2010 päättyväksi sovittu sopimus lakkaa olemasta voimassa.

2. Sopimuskausi

Uusi työehtosopimus tulee voimaan 1.7.2010 ja on voimassa 30.9.2013 saakka.

3. Palkankorotukset

Vuosi 2010

Yleiskorotus 1.10.2010

Ylempien toimihenkilöiden kuukausipalkkaa luontoisetuineen korotetaan 1.10.2010 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta lukien 0,8 prosenttia.

Työpaikoilla, joilla yhteisesti todetut talous-, tilauskanta- tai työllisyysvaikeudet sitä edellyttävät, voidaan paikallisesti sopia kirjallisesti pääluottamusmiehen tai ellei pääluottamusmiestä ole valittu, ylempien toimihenkilöiden edustajan kanssa 1.10.2010 palkkojen korotusten siirtämisestä tai niistä luopumisesta osittain tai kokonaan.

Vuosi 2011

Yrityskohtainen erä 1.2.2011

Ylempien toimihenkilöiden palkkoja korotetaan 1.2.2011 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta 0,5 prosentin suuruisella yrityskohtaisella erällä, joka lasketaan tämän sopimuksen piiriin kuuluvien ylempien toimihenkilöiden tammikuun 2011 säännöllisen työajan palkkasummasta. Erän jakamisesta sovitaan yhdessä pääluottamusmiehen tai ellei pääluottamusmiestä ole valittu, ylempien toimihenkilöiden edustajan kanssa. Ellei jaosta päästä sopimukseen, jaetaan erä prosentuaalisena yleiskorotuksena.

Työpaikoilla, joilla yhteisesti todetut talous-, tilauskanta- tai työllisyysvaikeudet sitä edellyttävät, voidaan paikallisesti sopia kirjallisesti pääluottamusmiehen tai ellei pääluottamusmiestä ole valittu, ylempien toimihenkilöiden edustajan kanssa paikallisen erän siirtämisestä tai siitä luopumisesta osittain tai kokonaan.

Palkankorotukset vuosina 2011 ja 2012

Osapuolet neuvottelevat vuosina 2011 ja 2012 kunkin vuoden toukokuun loppuun mennessä 1.10.2011 lukien ja 1.10.2012 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta lukien toteutettavista palkantarkistuksista.

Ellei palkantarkistuksista edellä olevan mukaisesti päästä sopimukseen toukokuun 31 päivään mennessä, sopimus on irtisanottavissa päättymään kummankin osapuolen toimesta 30.9.2011 tai 30.9.2012.

4 Palvelusvuosilisä

Ylemmälle toimihenkilölle, jonka työsuhde on kestänyt yhdenjaksoisesti 12 vuotta, maksetaan erillisenä lisänä 85,63 euroa kuukaudessa 1.10.2010 lukien.

5 Matkakustannusten korvaukset

Vuosina 2011, 2012 ja 2013 matkakustannusten korvausten euromääriä tarkistetaan kulloinkin voimassa olevan verohallituksen päätöksen mukaisesti.

6 Työaikapankki

Tieto- ja tekniikka-alojen työnantajaliitto TIKLI ry ja Ylemmät Toimihenkilöt YTN ry asettavat työryhmän, jonka tehtävänä on selvittää muilla sopimusaloilla ylemmillä toimihenkilöillä käytössä olevia työaikapankki- ja joustotyömalleja. Työryhmä antaa selvityksensä ICT-alalle soveltuvasta työaikapankki- tai joustotyömallista 31.5.2011 mennessä.

7. Yleissitovuus

Osapuolet toteavat, että tämä työehtosopimus on yleissitova.

8. Jatkuva neuvottelumenetelmä

Osapuolet toteavat, että yhteisenä tavoitteena on jatkuvan neuvottelun periaatteen mukaisesti myös sopimuskauden aikana kehittää työehtosopimuksen sisältöä ja käsitellä sen tulkinnassa esiin tulevia epäselvyyksiä.

9. Sopimusteksti

Uusi työehtosopimusteksti on tämän allekirjoituspöytäkirjan liitteenä.

TIETO- JA TEKNIikka-ALOJEN TYÖNANTAJALIITTO TIKLI ry

Harri Hietala

YLEMMÄT TOIMIHENKILÖT YTN ry

Heikki Kauppi

Tage Lindberg

ICT-ALAN TYÖEHTOSOPIMUS YLEMMILLE TOIMIHENKILÖILLE

YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 § Työehtosopimuksen soveltamisala

Tämän työehtosopimuksen määräyksiä sovelletaan Tieto- ja tekniikka-alojen työnantajaliitto TIKLI ry:n jäsenyritysten palveluksessa oleviin ylempiin toimihenkilöihin, jotka työskentelevät ICT-alalla (tieto-, tietoliikenne- ja informaatiotekniikka-alat sekä call- ja contactcenterit). Sopimuksen määräyksiä sovelletaan myös näiden tai vastaavien alojen palveluita ja infrastruktuuria rakentavien ja ylläpitävien tai niihin verrattavaa toimintaa harjoittavien jäsenyritysten ylempiin toimihenkilöihin.

Ylemmän toimihenkilön tehtävässä edellytetään korkeakoulu- tai ammatillisen korkea-asteen koulutuksen tasoista tiedollista ja taidollista valmiutta.

Ylempien toimihenkilöiden tehtävät poikkeavat luonteeltaan ICT-alan muiden toimihenkilöiden työehtosopimuksen tarkoittamista tehtävistä. Kuvaavaa ylemmän toimihenkilön tehtäville on suhteellisen suuri itsenäisyys ja vastuu. Käytännössä yrityksessä ylemmän toimihenkilön tehtävä on yritysjohtoa avustava, keskijohtoon kuuluva esimiestehtävä tai erikoistietoja ja -taitoja edellyttävä asiantuntijatehtävä. Koulutuksen mukanaan tuoma muodollinen pätevyys tai sen puuttuminen ei kuitenkaan sinänsä ratkaise, kuuluuko henkilö ylempien toimihenkilöiden piiriin tai ei.

Tätä sopimusta ei sovelleta henkilöön, joka kuuluu yrityksen tai sen toimipaikan johtoon tai joka tehtäviensä tai muutoin asemansa perusteella on katsottava olevan yrityksen tai sen itsenäisen osan johtamistehtävissä tai siihen rinnastettavassa itsenäisessä tehtävässä.

2 § Sopimuksen voimassaolo

Tämä sopimus on voimassa 1.7.2010 – 30.9.2013 ja sen jälkeenkin vuoden kerrallaan ellei sopimusta irtisanota kirjallisesti viimeistään kahta kuukautta ennen sen päättymistä.

Uudesta työehtosopimuksesta neuvoteltaessa ovat tämän työehtosopimuksen määräykset voimassa niin kauan, kunnes uusi työehtosopimus on tehty tai sopimusneuvottelut muuten ovat päättyneet.

3 § Työsuhteen alkaminen ja lakkaaminen sekä työsuhteen ehtojen muuttaminen

1. Työnantajalla on oikeus ottaa työsuhteeseen ja päättää työsuhde työlainsäädännön mukaisesti sekä määrätä työn johtamisesta. Työsopimus tehdään kirjallisesti ennen työn alkamista.

Työhön otettaessa työnantaja ilmoittaa ylemmälle toimihenkilölle luottamusmiehen ja työsuojeluvaltuutetun nimet ja yhteystiedot sekä tiedottaa muista tarpeellisista työsuhteeseen liittyvistä asioista ja selvittää matkustamiseen, matkakustannusten korvaamiseen ja työaikakorvauksiin liittyvät asiat.

2. Työsuhteen ehtoja voidaan muuttaa, jos siitä sovitaan. Jos asiasta ei sovita, työnantaja voi toteuttaa muutoksen, mikäli sille on irtisanomisperuste. Tällöin on noudatettava irtisanomisaikoja.

Ylempi toimihenkilö voidaan ylemmän toimihenkilöasemansa säilyttäen siirtää toiseen tehtävään. Jos se merkitsee huononnusta hänen etuihinsa, työnantajalla on kuitenkin oltava irtisanomisperuste ja noudatettava irtisanomisaikaa.

3. Ellei irtisanomisen yhteydessä ole muusta sovittu työnantajan on irtisanoessaan työ sopimuksen noudatettava seuraavia irtisanomisaikoja:

Työsuhteen jatkuttua keskeytyksettä	Irtisanomisaika
– enintään yhden vuoden	14 päivää
– yli vuoden, enintään 4 vuotta	1 kuukausi
– yli 4 vuotta, enintään 8 vuotta	2 kuukautta
– yli 8 vuotta, enintään 12 vuotta	4 kuukautta
– yli 12 vuotta	6 kuukautta

Ellei irtisanomisen yhteydessä ole muusta sovittu ylemmän toimihenkilön on irtisanoessaan työ sopimuksen noudatettava seuraavia irtisanomisaikoja:

Työsuhteen jatkuttua keskeytyksettä	Irtisanomisaika
– enintään 5 vuotta	14 päivää
– yli 5 vuotta	1 kuukausi

4. Yrityksessä takaisinottovelvollisuuden piirissä olevat irtisanotut ylemmät toimihenkilöt tai työehtosopimuksen työvoiman vähentämisjärjestystä koskevat määräykset eivät rajoita työ sopimuksen tekemistä alle 18-vuotiaiden tai harjoittelijoiden kanssa.
5. Työsopimuslain 6 luvun 6 §:n mukaisesta työntekijän takaisin ottamisesta voidaan poiketa työnantajan ja ylemmän toimihenkilön välisellä sopimuksella. Sopimus tehdään työ sopimuksen irtisanomis- tai päättämistilanteessa erillisenä kirjallisesti ja siinä otetaan huomioon työnantajan toimenpiteet ylemmän toimihenkilön uudelleen työllistymisen edistämiseksi. Yrityksissä, joissa on pääluottamusmies, takaisinottoa koskevan sopimusmahdollisuuden käyttöönotosta on sovittava paikallisesti työnantajan ja pääluottamusmiehen välillä.

6. Lomauttaminen

Lomauttamisen perusteet

Lomauttamisen perusteet ovat työ sopimuslain 5 luvun 2 §:n 1 – 3 momentin mukaiset. Lomautusilmoitusaika on vähintään 14 päivää. Lomautuksen ennakkoselvityksen antamisvelvollisuutta ei ole.

Paikallinen sopiminen

Lomauttamisesta ja sen perusteista voidaan sopia toisin työehtosopimuksen 20 §:n mukaisella paikallisella sopimuksella. Paikallisesti sovitaan menettelytavat lomautuksen siirtämis- ja keskeyttämistapauksissa.

4 § Palkkaus

1. Ylemmän toimihenkilön palkka sovitaan yksilökohtaisesti työ sopimuksella ottaen huomioon tehtävän vaativuus, koulutus ja ammattipätevyys.

Palkkapolitiikka

2. Yrityksessä määritetään henkilöstöön sovellettava palkkapolitiikka. Liitot suosittavat, että palkkojen porrastukseen työn vaativuuden mukaan ja työsuorituksen palkitsemiseen sekä yrityksen tehokkuuden ja kannattavuuden parantamiseen tähtäävä palkkapolitiikka perustetaan seuraaville periaatteille kokonaan tai osittain.

Palkkapolitiikka:

- Tukee yrityksen liikeidean toteutumista sekä tehokkuuden, kannattavuuden ja kilpailukyvyyn kehittämistä;
- Ottaa huomioon yksilön työtehtävien vaativuuden ja vastuun sekä palkitsee hänen osaamisestaan ja työtuloksestaan sekä kannustaa ammatilliseen kehittymiseen;
- On selkeä, pitkäjänteinen ja johdonmukainen, mutta joustavasti muutettavissa yrityksen toimintaedellytysten tai liikeidean sitä vaatiessa.

Palkkapolitiikan onnistumisen edellytyksenä on, että sen periaatteista keskustellaan esimiehen ja ylemmän toimihenkilön välillä. Esimiehen ja ylemmän toimihenkilön tulee myös keskustella työtehtävien toteutumisesta ja tämän vaikutuksesta palkkaan. Jos yrityksessä on yhdessä ylempien toimihenkilöiden edustajan kanssa sovittu palkkapolitiikassa noudatettavista periaatteista, voidaan tässä tapauksessa sopia myös palkankorotuksista liittotalla sovitusta poikkeavasti.

Tuntipalkan laskeminen

3. Työaika- ym. korvauksia laskettaessa käytetään kuukausipalkan (rahapalkka sekä mahdolliset luontoisedut ja provisiopalkkiot) jakajana lukua 158 silloin kuin säännöllinen työaika on 37,5 tuntia viikossa ja lukua 160 silloin kun säännöllinen työaika on 40 tuntia viikossa. Säännöllisen työajan ollessa jokin muu, käytetään jakajana säännölliseen työhön keskimäärin kuukaudessa käytettyä työtuntien lukumäärää.

Osa-ajan palkka

4. Osa-ajan palkka palkattomista poissaoloista tai vajaasta kuukaudesta lasketaan kuukauden säännöllisten työtuntien suhteessa. Laskettaessa osa-ajan palkkaa, saadaan tunnilta tai päivältä maksettava palkka jakamalla kuukausipalkka asianomaisen kuukauden säännöllisten työtuntien tai työpäivien lukumäärällä. Poissaolo voidaan myös korvata vastaavalla määrällä työtunteja. Kuukausipalkan käsite sisältää rahapalkan sekä mahdolliset luontoisedut (verotusarvo) ja provisiopalkkiot.

Kuukausi- ja viikkotyöaika

Kuukausi	Vuonna 2010			Vuonna 2011		
	työpäiviä	työaika 37,5 t/vk	työaika 40 t/vk	työpäiviä	työaika 37,5 t/vk	työaika 40 t/vk
Tammikuu	19	142,5	152	20	150	160
Helmikuu	20	150	160	20	150	160
Maaliskuu	23	172,5	184	23	172,5	184
Huhtikuu	20	150	160	18	135	144
Toukokuu	20	150	160	22	165	176
Kesäkuu	21	157,5	168	20	150	160
Heinäkuu	22	165	176	21	157,5	168
Elokuu	22	165	176	23	172,5	184
Syyskuu	22	165	176	22	165	176
Lokakuu	21	157,5	168	21	157,5	168
Marraskuu	22	165	176	22	165	176
Joulukuu	22	165	176	21	157,5	168

Kuukausi	Vuonna 2012			Vuonna 2013		
	työpäiviä	työaika 37,5 t/vk	työaika 40 t/vk	työpäiviä	työaika 37,5 t/vk	työaika 40 t/vk
Tammikuu	21	157,5	168	22	165	176
Helmikuu	21	157,5	168	20	150	160
Maaliskuu	22	165	176	20	150	160
Huhtikuu	19	142,5	152	21	157,5	168
Toukokuu	21	157,5	168	21	157,5	168
Kesäkuu	20	150	160	19	142,5	152
Heinäkuu	22	165	176	23	172,5	184
Elokuu	23	172,5	184	22	165	176
Syyskuu	20	150	160	21	157,5	168
Lokakuu	23	172,5	184	23	172,5	184
Marraskuu	22	165	176	21	157,5	168
Joulukuu	18	135	144	18	135	144

Taulukon käyttämisen edellytyksenä on, että kysymys ei ole keskeytymättömästä kolmi-vuoro-, jakso- tai näihin rinnastettavasta työstä ja että toinen vapaapäivä on lauantai.

Tulos- ja voittopalkkiot

5. Työnantaja voi täydentää työehtosopimuksen mukaan maksettavia palkkoja tulospalkkioilla, jonka perusteena ovat yleensä toiminnalliset tavoitteet kuten tuottavuus-, ja kehitystavoitteiden saavuttaminen ja voittopalkkiolla, joka olennaisilta osiltaan tai kokonaan perustuu taloudelliseen tulokseen kuten liikevaihtoon, käyttökatteeseen ja liiketulokseen.

Tulos- ja voittopalkkiojärjestelmän käyttöönotto, muuttaminen ja lopettaminen käsitellään yhteistoimintamenettelyssä. Käteisen voittopalkkion ja voitonjakoerän osalta noudatetaan kulloinkin voimassaolevia Eläketurvakeskuksen ohjeita.

Tulos- ja voittopalkkioita ei oteta huomioon laskettaessa toimihenkilön vuosilomapalkkaa ja vuosilomakorvausta, ylityö- ja työaikakorvauksia tai työehtosopimuksen mukaan määrättyjä muita palkkoja, lisiä ja korvauksia. Tulos- ja voittopalkkiolisiin ei sovelleta työehtosopimuksen palkankorotusmääräyksiä.

5 § Säännöllinen työaika

1. Säännöllinen työaika päivä- ja kaksivuorotyössä on enintään 7,5 tuntia vuorokaudessa ja 37,5 tuntia viikossa, ellei ylemmän toimihenkilön kanssa sovita, että se on enintään 8 tuntia vuorokaudessa ja 40 tuntia viikossa tai ellei ylemmän toimihenkilön kanssa ole sovittu muusta säännöllisestä työajasta.

Paikallinen sopiminen

2. Paikallisesti sopien voidaan säännöllinen työaika järjestää siten, että vuorokautinen säännöllinen työaika voi olla enintään 12 tuntia. Työajan on tällöin enintään 52 viikon tasoittamisjaksolla tasoitettava toimihenkilön säännölliseen työaikaan.

Jos työsuhde päättyy kesken tasoittumisjakson, maksetaan tai vähennetään palkasta normaalin säännöllisen työajan ylittävät tai alittavat tunnit peruspalkan mukaan.

3. Sopimus, jolla on aikoinaan sovittu siirtymisestä 40 tunnin työviikkoon, on irtisanottavissa kahden kuukauden irtisanomisaikaa noudattaen.

Paikallisesti voidaan sopia siirtymisestä 40 tunnin työviikosta 37,5 tunnin työviikkoon tai päinvastoin.

Liukuva työaika

4. Jos yrityksessä sovelletaan liukuvaa työaikaa, säännöllistä työaikaa lyhentävä ja pidentävä liukuma-aika voi olla enintään neljä tuntia ja enimmäiskertymä enintään +/- 40 tuntia. Paikallisesti sopien voidaan työaikalain tarkoittamista enimmäistuntirajoista poiketa allekirjoittaneen työnantajaliiton jäsenyrityksissä.

Joustavien työaikajärjestelmien mukaisia vapaita ja jäljempänä 6-kohdassa tarkoitettuja työajan lyhennysvapaita tai paikallisesti sovittuja vapaa-ajanjaksoja annetaan työtilanteen niin salliessa ja ylemmän toimihenkilön niin halutessa useamman työvuoron jaksoissa.

Työviikko ja -vuorokausi

5. Työviikko alkaa maanantaina ja työvuorokausi vaihtuu kello 00.00, ellei paikallisesti muuta sovita.

Työajan lyhentäminen

6. Toimihenkilön työaikaa lyhennetään niissä työaikamuodoissa, joissa säännöllinen työaika on 8 tuntia vuorokaudessa ja 40 tuntia viikossa, tai keskimäärin edellinen. Työajanlyhennysvapaan määrä on 100 tuntia kalenterivuodessa. Vapaan määrää vähentävät lain tai työehtosopimuksen määräykset ylittävät vapaapäivät.

Työajan lyhennystä kertyy sellaiselta kalenterikuukaudelta, jona työskennelleelle toimihenkilölle on kertynyt vähintään 17 työssäolopäivää. Työssäolon veroiseksi luetaan päivät,

joilta työnantaja maksaa palkkaa tai ansionmenetyksenkorvausta. Lisäksi työssäoloon rinnastetaan arkipyhät sekä aika, jolloin toimihenkilö osallistuu työehtosopimusneuvotteluihin tai työehtosopimuksessa sovittujen työryhmien kokouksiin. Edellä kuvatulta kalenterikaudelta kertyy sitä vastaava osuus vuosittaisesta työajan lyhennyksestä.

Jos muuta ei sovita, vapaa annetaan kahden viikon ilmoitusaikaa noudattaen työnantajan määräämänä ajankohtana kokonaisina työvuoroina (1 – 12,5) viimeistään seuraavan kalenterivuoden huhtikuun loppuun mennessä. Mikäli vapaata on tällöin antamatta, korvataan se kuten viikkoylityö.

Vapaa voidaan paikallisesti sopien antaa myös muuna aikana tai vaihtaa rahakorvaukseen.

Mikäli toimihenkilö vapaapäivän ilmoittamisen jälkeen estyy sen pitämisestä sellaisen työkyvyttömyyden perusteella, josta työnantaja on velvollinen maksamaan ansionmenetyksen, siirtyy vapaa myöhemmin pidettäväksi.

Työsuhteen päättyessä maksettava kertynyt pitämätön vapaa lasketaan päättymiskauden osa-ajan palkan mukaan. Korvaus maksetaan ainoastaan täysiltä työpäiviltä.

6 § Viikon vapaapäivät

Viikkoa kohti annetaan kaksi vapaapäivää, jotka pääsääntöisesti ovat lauantai ja sunnuntai. Jos yrityksen toiminta jatkuu myös viikonloppuna, vapaapäivät annetaan siten, että niitä tulee keskimäärin kaksi viikkoa kohden.

7 § Arkipyhäviikkojen työaika

Arkipäiviksi sattuvat arkipyhät sekä juhannus- ja jouluaatto lyhentävät työviikon säännöllistä työaika vastavasti.

Mikäli mainittuina vapaapäivinä joudutaan työskentelemään, vapaapäivän menettäminen korvataan säännöllisenä työaikana annettavilla vapaapäivillä tai muulla sovittavalla tavalla.

Eräiden arkipyhäviikkojen työaika vuosina 2010 – 2013

Vuosi 2010

1. viikko	loppiaisviikko	4 pv
13. viikko	pääsiäistä edeltävä viikko	4 pv
14. viikko	pääsiäistä seuraava viikko	4 pv
19. viikko	helatorstaiiviikko	4 pv
25. viikko	juhannusviikko	4 pv
49. viikko	itsenäisyyspäiväviikko	4 pv
51. viikko	jouluviikko	4 pv

Vuosi 2011

1. viikko	loppiaisviikko	4 pv
16. viikko	pääsiäistä edeltävä viikko	4 pv
17. viikko	pääsiäistä seuraava viikko	4 pv
22. viikko	helatorstaiiviikko	4 pv
25. viikko	juhannusviikko	4 pv
49. viikko	itsenäisyyspäiväviikko	4 pv
52. viikko	uudenvuodenpäiväviikko	4 pv

Vuosi 2012

1. viikko	loppiaisviikko	4 pv
14. viikko	pääsiäistä edeltävä viikko	4 pv
15. viikko	pääsiäistä seuraava viikko	4 pv
18. viikko	vappuviikko	4 pv
20. viikko	helatorstaiiviikko	4 pv
25. viikko	juhannusviikko	4 pv
49. viikko	Itsenäisyyspäiväviikko	4 pv
52. viikko	jouluviikko	2 pv

Vuosi 2013

1. viikko	uudenvuodenpäiväviikko	4 pv
13. viikko	pääsiäistä edeltävä viikko	4 pv
14. viikko	pääsiäistä seuraava viikko	4 pv
18. viikko	vappuviikko	4 pv
19. viikko	helatorstaiiviikko	4 pv
25. viikko	juhannusviikko	4 pv
49. viikko	itsenäisyyspäiväviikko	4 pv
52. viikko	jouluviikko	2 pv

8 § Työvuoroluettelo

1. Työpaikalla on oltava työvuoroluettelo, josta tulee ilmetä työvuorojen alkamis- ja päätymis-aika, viikoittaiset vapaapäivät sekä päivittäisen lepoajan (ruokailutauon) pituus ja ajankohta. Työvuoroluettelo on laadittava niin pitkälle ajalle kuin mahdollista.

Työvuoroluetteloon tulevista pysyvistä muutoksista ilmoitetaan asianomaiselle ylemmälle toimihenkilölle ja luottamusmiehelle viimeistään kaksi viikkoa ennen muutoksen voimaantuloa. Jos muutos koskee useampia ylempiä toimihenkilöitä, muutoksesta tulee neuvotella luottamusmiehen kanssa etukäteen.

Työvuoroluetteloon tulevista tilapäisistä muutoksista ilmoitetaan asianomaiselle ylemmälle toimihenkilölle viimeistään kolme päivää ennen muutoksen voimaantuloa. Jos muutos koskee osastoa tai vastaavaa toiminnallista kokonaisuutta, muutoksesta ilmoitetaan myös luottamusmiehelle.

Paikallisesti sopien edellä mainituista ilmoitusajoista voidaan poiketa.

9 § Päivittäinen lepoaika

Jos vuorokautinen työaika on kuutta tuntia pidempi, on päivittäisen lepoajan (ruokailutauon) pituus vähintään puoli tuntia, tai ylemmälle toimihenkilölle annetaan tilaisuus aterioida työn aikana. Jos työaika ylittää vuorokaudessa 10 tuntia, ylemmällä toimihenkilöllä on halutessaan oikeus pitää enintään puoli tuntia kestävä lepoaika kahdeksan tunnin työskentelyn jälkeen. Virkistystauot sisältyvät työaikaan.

10 § Vuorokausilepo

Vuorokausilevon pituus määräytyy työaikalain mukaan. Työaikalaisissa mainituista lepoajoista voidaan paikallisesti sopia toisin allekirjoittaneen työnantajaliiton jäsenyrityksissä.

11 § Viikoittainen vapaa-aika ja viikkolepokorvaus

1. Viikoittaiseen vapaa-aikaan noudatetaan työaikalain määräyksiä.
2. Ylemmälle toimihenkilölle, jota tilapäisesti tarvitaan viikoittaisena vapaa-aikanaan työhön, korvataan viikkovapaan aikana työhön käytetty aika lyhentämällä hänen säännöllistä työaikaansa viikkovapaan aikana tehtyyn työhön käytetyllä ajalla viimeistään kolmen seuraavan kalenterikuukauden kuluessa työn tekemisestä, jollei toisin sovita. Ylemmän toimihenkilön suostumuksella voidaan viikkovapaakorvaus antaa myös siten, että hänelle maksetaan tehdyiltä työtunneilta yksinkertaisen tuntipalkan suuruista korvausta.
3. Jos ylempi toimihenkilö ei ole saanut keskeytymätöntä viikoittaista vapaa-aikaansa, katsotaan viikkolepopäiväksi, ellei muuta ole sovittu, sunnuntai päivätyössä ja keskeytyvässä vuorotyössä sekä työvuoroluettelon mukainen viikon viimeinen vapaapäivä muussa työssä.
4. Edellä mainituista määräyksistä voidaan sopia paikallisesti toisin ainoastaan allekirjoittaneen työnantajaliiton jäsenyrityksissä.

12 § Työaikakorvaukset

1. Ylemmän toimihenkilön kanssa voidaan sopia työaikakorvauksista jäljempänä määritellyllä tavoilla. Milloin ylemmän toimihenkilön kanssa on sovittu, että kyseiset korvaukset otetaan huomioon palkan muodostuksessa, tulee ylemmän toimihenkilön kanssa tarvittaessa selvittää, kuinka em. korvaukset on huomioitu.
2. Ylemmän toimihenkilön kanssa voidaan sopia lisä-, yli- ja sunnuntaityön korvaamisesta maksamalla em. korvaukset työaikalain mukaisesti rahassa, antamalla vapaata em. lain mukaisesti tai maksamalla näiden töiden määrään perustuvaa erillistä kiinteätä korvausta. Kiinteän korvauksen mitoitus tarkistetaan ylemmän toimihenkilön kanssa tehtävämuidosten yhteydessä. Ylemmän toimihenkilön kanssa voidaan sopia, että em. työaikakorvaukset otetaan huomioon palkan muodostuksessa.

13 § Varallaolo, hälytysluontoinen työ, puhelinohjeet ja kotoa tapahtuva viankorjaustoiminta.

Varallaolo

1. Sidotusta varallaolosta maksetaan 50 prosentin korvaus. Tämä edellyttää, että varallaolijan on oltava valmiina asunnossaan tai sen välittömässä läheisyydessä. Varallaolokorvaus maksetaan vähintään neljältä tunnilta.

Vapaamuotoisesta varallaolosta maksetaan 30 prosentin korvaus tuntipalkasta laskien. Tämä edellyttää, että varallaolija saa paikallisesti sovitulla alueella vapaasti valita olinpaikkansa ja hänet tulee tavoittaa kohtuullisessa ajassa ja hänen tulee hälytyksen saatuaan olla mahdollisesti mukana olevine tarpeellisine työvälineineen osoitetussa tai ennalta sovitussa kohteessa viimeistään 40 minuutin kuluessa.

Paikallisesti voidaan em. asioista sopia toisin.

Hälytysluontoinen työ

2. Jos ylempi toimihenkilö kutsutaan hälytyskutsun perusteella hälytysluontoiseen työhön säännöllisen työaikansa ulkopuolella, kun hän on jo poistunut työpaikaltaan, hänelle maksetaan hälytysrahana kahden tunnin palkka. Jos hälytyskutsu annetaan klo 21.00 - 06.00, maksetaan hälytysrahana kolmen tunnin palkka.

Varsinaiselta työajalta maksetaan 100 prosentilla korotettu palkka enintään seuraavan työvuoron alkuun saakka, mihin sisältyy mahdollinen ylityökorvaus.

Puhelinohjeet ja kotoa tapahtuva viankorjaustoiminta

3. Vapaa-aikana kotoa puhelimitse tapahtuvasta viankorjaustoiminnan tarkoituksenmukaisesta ohjauksesta tai muiden erityisten toimintaohjeiden antamisesta taikka kotoa tapahtuvasta viankorjaustoiminnasta maksetaan vähintään yhden tunnin palkka. Jos viankorjaus ei onnistu etähallinnan avulla ja työntekijä joutuu lähtemään työhön, maksetaan hänelle hälytysluonteisen työn korvaukset. Ohjaukseen ja viankorjaustoimintaan käytettyä aikaa ei lueta työajaksi. Korvausta ei suoriteta päällekkäin varallaolokorvauksen kanssa.
4. Varallaolosta, hälytysluontoisesta työstä ja puhelinohjeista voidaan sopia myös paikallisesti tai tehdä ko. tilanteissa maksettavista korvauksista ja menettelytavoista paikallinen kokonaisratkaisu.
5. Matkustusaika rinnastetaan varallaolossa ja hälytysluontoisessa työssä työaikaan, ellei paikallisesti muuta sovita.

14 § Matkustaminen

1. Ylempi toimihenkilö on velvollinen suorittamaan työtehtävien edellyttämät työmatkat. Matkat tehdään työnantajan määräämällä tarkoituksenmukaisella tavalla siten, ettei matkaan kulu aikaa eikä siitä aiheudu kustannuksia enemmän, kuin tehtävien hoitaminen välttämättä vaatii. Työmatkan alkamis- ja päättymispaikkana käytetään joko ylemmän toimihenkilön varsinaista työpaikkaa tai asuntoa, riippuen siitä kummasta matka tehdään.

2. Matkustamisessa noudatetaan verohallituksen kulloinkin voimassa olevia verosta vapaaksi katsottavien matkakustannusten korvausten euro- ja tuntimääriä päivärahojen, ulkomaanpäivärahojen, ateriakorvauksen, yömatkarahan sekä kilometrikorvauksen osalta. Hotellikorvausten enimmäismäärien osalta noudatetaan valtion matkustussäännön määrittelemiä enimmäismääriä.

Kotimaan päiväraha

Nimike	Edellytys	2010 €	2011 €	2012 €	2013 €
Kokopäiväraha	Yli 10 tunnin matka	36			
Kokopäiväraha	Viimeinen täysi matkavuorokausi ylittyy yli 6 t	36			
Osapäiväraha	Yli 6 tunnin matka	16			
Osapäiväraha	Viimeinen täysi matkavuorokausi ylittyy yli 2 t	16			
Ateriakorvaus		9			
Kokopäivärahan puolikas	Kaksi ilmaista ateriaa	18			
Osapäivärahan puolikas	Yksi ilmainen ateria	8			

Ajokilometrikorvaus (snt/km)

	2010	2011	2012	2013
Kilometrikorvaus oman auton käytöstä	45			
Korotus lisähenkilöstä tai vastaavasta tavaramäärästä	3			
Korotus perävaunusta	7			

Mikäli matkan aikana joudutaan majoittumaan, korvataan majoittumiskustannukset korkeintaan Valtion matkustussäännön määrittelemien hotellikorvausten enimmäismäärien mukaisesti.

Enimmäismäärät eivät koske tapauksia, joissa työnantajan määräyksestä yövytään kalteimmissa hotelleissa.

Yöpymissä kustannusten korvaaminen

max hotellikorvaus/yö	2010 €/vrk	2011 €/vrk	2012 €/vrk	2013 €/vrk
Helsingissä, Espoossa, Vantaalla, Kauniaisissa	158			
Muualla Suomessa	98			
Ei majoituslaskua: yöpymisraha	10			

3. Päivärahojen maksaminen edellyttää, että työntekopaikka on yleisesti käytetyn kulkutien mukaisesti mitaten yli 40 kilometrin päässä joko ylemmän toimihenkilön varsinaisesta työpaikasta tai hänen asunnostaan, riippuen siitä kummasta matka tehdään. Työntekopaikan on lisäksi oltava yli 5 kilometrin etäisyydellä sekä ylemmän toimihenkilön toimipaikasta että asunnosta. Matkan alkamis- ja päättymispaikka selvitetään ylemmälle toimihenkilölle ennen matkalle lähtöä.
4. Ateriakorvausta maksetaan verohallituksen päätöksen mukaisesti. Ateriakorvausta ei makseta, milloin ylemmällä toimihenkilöllä on mahdollisuus työnantajan järjestämään ns. verotusarvon mukaiseen ateriaetuu.

5. Milloin ylemmän toimihenkilön kanssa ei ole sovittu, että säännöllisen työajan ulkopuolella tapahtuva matkustaminen liittyy ylemmän toimihenkilön normaaleihin työtehtäviin ja otetaan huomioon palkan muodostuksessa, matkustamisen korvaamisesta sovitaan tarvittaessa paikallisesti.
6. Edellä mainittujen päivärahojen ja ateriakorvauksen maksamisen asemesta voidaan sopia kiinteästä kuukausipalkan yhteydessä maksettavasta erillisestä korvauksesta.
7. Laivaseminaareista sekä kokous- ja koulutusristeilyistä suoritettavista päivärahoista sovitaan paikallisesti. Ellei niistä ole sovittu etukäteen, maksetaan korvaukset tämän työehtosopimuksen mukaisesti.
8. Komennustöitä koskevista päivärahoista voidaan paikallisesti sopia toisin ottaen huomioon paikalliset olosuhteet ja muut työnantajan suorittamat järjestelyt.
9. Paikallisesti voidaan tämän pykälän määräyksistä sopia toisin.

15 § Vuosiloma ja lomarahaha

1. Vuosiloma annetaan lain mukaan.

Vuosiloman pituutta määrättäessä luetaan työsuhteen jatkumisaikaan työsuhteen kesto ennen työsuhteen keskeytymistä ylemmän toimihenkilön ammattipätevyyttä hänen tehtävissään lisäävän opiskelun johdosta, sekä opiskelun kestäessä tehty työ, mikäli työsuhde jatkuu välittömästi opiskelun päättyttyä.

Paikallisesti voidaan pääluottamusmiehen kanssa sopia toisin vuosilomalain mukaisesta lomakaudesta.

2. Vuosilomapalkka maksetaan yrityksen säännönmukaisina palkanmaksupäivinä, ellei paikallisesti ole muuta sovittu.
3. Lomarahan määrä on 50 prosenttia summasta, joka saadaan jakamalla kuukausipalkka (rahapalkka) luvulla 25 ja kertomalla lomapäivien lukumäärällä. Tuntipalkkaiselle ylemmälle toimihenkilölle lomarahaha on 50 prosenttia hänen vuosilomapalkastaan. Lomarahaha maksetaan loman jälkeisenä yrityksen säännönmukaisena palkanmaksupäivänä, ellei yrityksen käytännöstä muuta johdu.

Sovittaessa lomarahaha voidaan vaihtaa joko kokonaan tai osittain palkalliseksi vapaaksi siten, että vapaapäivien määrä on puolet vapaaksi vaihdettavista lomarahaa vastaavista vuosilomapäivistä, jolloin 24 lomapäivää vastaavasta lomarahasta tulee 12 palkallista työpäivää vapaapäiväksi, ellei paikallisesti toisin sovita.

Lomarahaha maksetaan myös lomakorvauksesta, mikäli työsuhde päättyy tai irtisanotaan muusta kuin ylemmästä toimihenkilöstä itsestään johtuvasta syystä sekä eläkkeelle siirtävälle ylemmälle toimihenkilölle. Määräaikaisen työsuhteen päättyessä maksetaan lomarahaha lomakorvauksesta, ei kuitenkaan, mikäli työsuhde on kestänyt enintään neljä kuukautta.

Lomarahasta voidaan paikallisesti sopia toisin.

4. Paikallisesti voidaan säästövapaata koskevista määräyksistä sopia toisin.
5. Ellei muuta ole sovittu, työsuhteen päättyessä maksetaan lomarahaa tai sovittu pitämätön vapaa kuitenkin viimeistään työsuhteen päättymispäivänä.

Kuukausipalkkaisen ylemmän toimihenkilön lomakorvausta työsuhteen päättyessä laskettaessa käytetään päiväpalkan jakajalukuna lukua 25.

6. Työnantaja tai ylempi toimihenkilö voi halutessaan sisällyttää lomakaudeksi (2.5. - 30.9.) osuvaan irtisanomisaikaan edellisen lomanmääräytymisvuoden aikana ansaitun pitämätön vuosiloman.

16 § Poissaolo sairauden tai tapaturman vuoksi

1. Ylemmälle toimihenkilölle maksetaan kultakin yhdenjaksoiselta sairauden tai tapaturman aiheuttamalta työkyvyttömyysajalta palkkaa seuraavasti:

yhdenjaksoisen työsuhteen kesto sairastumishetkellä

- alle kuukausi
- vähintään 1 kuukauden, mutta vähemmän kuin 1 vuoden
- 1 vuoden mutta vähemmän kuin 5 vuotta
- 5 vuotta tai kauemmin

palkallisen jakson pituus

- viikko
- 4 viikkoa
- 5 viikkoa
- 3 kuukautta

2. Palkanmaksu edellyttää, että ylempi toimihenkilö valtuuttaa työnantajan nostamaan itselleen sairausvakuutuslain mukaisen päivärahaosuuden, johon ylemmällä toimihenkilöllä olisi oikeus palkallisen työkyvyttömyysjakson aikana, työkyvyttömyyttä ei ole aiheutettu omalla törkeällä tuottamuksella, eikä sairautta ole tietten salattu työsopimusta solmittaessa.
3. Ylemmän toimihenkilön on viipymättä ilmoitettava työnantajalle työkyvyttömyydestään ja sen arvioitu päättymisajankohta. Työkyvyttömyys todetaan työnantajan niin vaatiessa työterveyslääkärin tai muun työnantajan nimeämän lääkärin antamalla lääkärintodistuksella tai muulla työnantajan hyväksymällä luotettavalla selvityksellä.

Milloin työnantaja ei ole hyväksynyt ylemmän toimihenkilön esittämää lääkärintodistusta ja osoittaa ylemmän toimihenkilön toisen lääkärin tarkastettavaksi, työnantaja korvaa siitä aiheutuneet kustannukset.

4. Jos työkyvyttömyys saman sairauden johdosta alkaa uudelleen 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jolta hänelle viimeksi suoritettiin sairausajanpalkkaa, ei ylempi toimihenkilö ole oikeutettu uuteen sairausajanpalkan ajanjaksoon. Jos työnantajan palkanmaksuvelvollisuus on jo täyttynyt edellisen työkyvyttömyysjakson aikana, suorittaa työnantaja kuitenkin palkan sairausvakuutuslain 19 §:n 2-momentin mukaiselta yhden päivän odotusajalta.

17 § Äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaa

Ylemmälle toimihenkilölle annetaan äitiys-, erityisäitiys-, isyys- ja vanhempainvapaaksi aika, johon hänelle sairausvakuutuslain mukaan tulevan äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan katsotaan kohdistuvan.

Äitiysvapaan ajalta ylemmälle toimihenkilölle maksetaan palkka kolmelta kuukaudelta. Palkan maksaminen edellyttää, että työsuhde on jatkunut vähintään kuusi kuukautta ennen synnytystä ja että ylempi toimihenkilö valtuuttaa työnantajan nostamaan itselleen sairausvakuutuslain mukaisen päivärahaosuuden, johon ylemmällä toimihenkilöllä olisi oikeus. Ylemmän toimihenkilön adoptoidessa alle kouluikäisen lapsen, annetaan ottoäidille samoin edellytyksin adoptioon välittömästi liittyvänä kolmen kuukauden pituinen äitiysvapaaseen rinnastettava palkallinen vapaa. Vanhempainvapaan ajalta ei makseta palkkaa.

Isyysvapaalta maksetaan palkka viikon ajalta. Palkka maksetaan samoin edellytyksin kuin äitiysvapaankin ajalta.

Erityisäitiys-, äitiys- tai vanhempainvapaalta, hoitovapaalta tai tilapäiseltä tai osittaiselta hoitovapaalta palaavalla ylemmällä toimihenkilöllä on oikeus palata aikaisempaan tai siihen rinnastettavaan työhön. Tässä kappaleessa tarkoitettulla ylemmällä toimihenkilöllä on oikeus työsaantiin ennen työsuhteeseen otettua sijaista.

18 § Lääkärintarkastukset

Lakisääteiset lääkärintarkastukset

1. Ylemmän toimihenkilön palkkaa ei vähennetä ajalta, jonka työntekijä menettää työhön liittyvissä lakisääteisissä tai työnantajan määräämissä terveystarkastuksissa tai niihin liittyvissä matkoissa.

Työnantaja korvaa välttämättömät matkakustannukset kyseisiin tarkastuksiin tai jälkitarkastuksiin määrätyille ylemmälle toimihenkilölle sekä maksaa myös päivärahan 19 §:n mukaisesti, jos tarkastukset tehdään muulla paikkakunnalla.

Muut lääkärintarkastukset

2. Ylemmän toimihenkilön palkkaa ei vähennetä sairauden toteamiseksi välttämättömän lääkärintarkastuksen ajalta, mikäli lääkärin hoidon tarve on äkillinen, eikä vastaanottoaikaa ole kohtuullisen ajan kuluessa saatavissa työajan ulkopuolella.

Palkkaa ei vähennetä myöskään, jos edellä mainittu edellytys täyttyy ja kysymys on:

- erikoislääkärin suorittamasta tarkastuksesta apuvälineen hankkimiseksi,
- työterveyslääkärin, erikoislääkärin tai erikoisalan poliklinikan suorittamasta tarkastuksesta kroonisen sairauden hoidon määrittelemiseksi,
- korvattavaan lääkärintarkastukseen liittyvästä laboratorio- tai röntgentutkimuksesta,
- sairausvakuutuslain mukaisesta äitiysrahan saamisen edellytyksenä olevasta terveyskeskuksen todistuksen hankkimiseksi välttämättömästä tarkastuksesta tai muista synnytystä edeltävistä lääketieteellisistä tutkimuksista,

- hammaslääkärissä käynnistä, jos äkillinen hammassairaus aiheuttaa työkyvyttömyyden, joka vaatii saman työvuoron aikana annettavaa hoitoa. Kiireellisyystarve osoitetaan hammaslääkärintodistuksella.

Lääkärintarkastuksiin liittyvät menettelytavat voidaan sopia myös paikallisesti yrityskoh- taisten tarpeiden mukaisesti.

19 § Lyhyt tilapäinen loma

1. Ylemmän toimihenkilön alle 10-vuotiaan oman lapsen tai muun samassa taloudessa pysyvästi asuvan alle 10-vuotiaan lapsen äkillisesti sairastuessa, annetaan lapsen kanssa samassa taloudessa asuvalle vanhemmalle lapsen hoidon järjestämiseksi tai hoitamiseksi välttämätöntä tilapäistä palkallista vapaata enintään neljä työpäivää. Sama oikeus on myös lapsen vanhemmalla, joka ei asu tämän kanssa samassa taloudessa. Vapaan antaminen palkallisena edellyttää, että molemmat vanhemmat ovat ansiotyössä tai kyseessä on yksinhuoltaja, ja että lapsen sairaudesta esitetään vastaava selvitys kuin ylemmän toi- mihenkilön omasta sairaudesta vaaditaan.

Ylemmän toimihenkilön perheen piirissä sattuvan äkillisen sairaustapauksen tai läheisen omaisen kuoleman takia annettavaa lyhyttä tilapäistä lomaa (*yleensä 1-2 päivää*) ei vä- hennetä ylemmän toimihenkilön palkasta.

Läheisellä omaisella tarkoitetaan puolisoa, omia ja puolison vanhempia, perheen lapsia sekä veljiä ja sisaria. Lyhyen tilapäisen loman pituus on määrättävä suhteessa edellä mainittuihin tilanteisiin ja tarvittavaan matka-aikaan.

2. Kunnallisessa luottamustehtävässä toimivan ylemmän toimihenkilön kuukausipalkkaa vä- hennetään siten, että hän yhdessä julkisyhteisöltä saamansa ansionmenetykskorvauksen kanssa saa kuukausipalkkansa.
3. Ylemmän toimihenkilön palkkaa ei vähennetä hänen osallistuessaan varusmiespalveluk- sen edellyttämään kutsuntatilaisuuteen tai kutsuntaan liittyvään erilliseen lääkärintarkas- tukseen.
4. Ylemmälle toimihenkilölle maksetaan reservin kertausharjoituksen ajalta niin suuri osa palkasta, että hän saa valtion maksaman reserviläispalkan kanssa täydet palkkaedut.
5. Osallisiiton ja sen keskusjärjestön päättäviin elimiin kuuluville ylemmille toimihenkilöille varataan mahdollisuus osallistua työaikana sellaisiin järjestöjen päättävien elinten kokouk- siin, joissa käsitellään työehtosopimusneuvotteluja koskevia asioita.
6. Ylemmälle toimihenkilölle annetaan vapaata työpäiväksi sattuvaksi 50- ja 60- vuotispäiväksi palkkaa vähentämättä.

20 § Paikallinen sopiminen

1. Työehtosopimuksen tarkoittama paikallinen sopiminen on mahdollista työnantajan ja ylemmän toimihenkilön kesken tai työnantajan ja luottamusmiehen kesken. Luottamus- miehen kanssa tehty sopimus sitoo niitä ylempiä toimihenkilöitä, joita luottamusmiehen on katsottava edustavan. Sopimus voidaan solmia määräajaksi tai olemaan voimassa

toistaiseksi. Toistaiseksi voimassa oleva sopimus voidaan irtisanoa kolmen kuukauden irtisanomisaikaa käyttäen, ellei toisin sovita. Ylemmän toimihenkilön niin halutessa, hänellä on oikeus käyttää avustajana samassa yrityksessä työsuhteessa olevaa henkilöä.

2. Sopimus solmitaan kirjallisena, jos jompikumpi sopijapuoli sitä pyytää. Yli kaksi viikkoa voimassa oleva sopimus on aina tehtävä kirjallisesti.
3. Paikallinen sopimus on työehtosopimuksen osa. Sitä sovelletaan senkin jälkeen, kun työehtosopimuksen voimassaolo muutoin on lakannut.

Tänä aikana ja kuukauden kuluessa uuden työehtosopimuksen voimaantulon jälkeen voidaan määräajaksikin solmittu sopimus irtisanoa.

21 § Neuvottelujärjestys erimielisyyksien ratkaisemiseksi

Työsuhteeseen liittyvät kysymykset käsitellään ensisijaisesti ylemmän toimihenkilön ja hänen esimiehensä välillä. Jos yksimielisyyttä ei saavuteta, asia voidaan siirtää luottamusmiehen ja työnantajan edustajan käsiteltäväksi. Ellei asiaa saada ratkaistua yritystasolla tai mikäli syntyy erimielisyyttä tämän sopimuksen soveltamisesta, tulkinnasta tai rikkomisesta, asia voidaan siirtää osallisliittojen ratkaistavaksi. Neuvotteluista laaditaan muistio, jonka neuvottelijat allekirjoittavat ja jossa on selostettu erimielisyyden kohteena oleva asia sekä osapuolten kannat perusteluineen. Jos liittojen neuvottelut eivät johda tulokseen, työehtosopimuksen tulkintaa koskeva asia voidaan saattaa työtuomioistuimen ratkaistavaksi tai osapuolet voivat sopia erimielisyyden jättämisestä välimiesoikeuden ratkaistavaksi.

Erimielisyysneuvottelut on käynnistettävä kahden viikon kuluessa siitä, kun jompikumpi sitä pyytää. Ellei toisin ole sovittu, on paikalliset neuvottelut saatettava päätökseen kahden kuukauden kuluessa.

22 § Ryhmähenkivakuutus

Työnantaja toteuttaa kustannuksellaan tämän työehtosopimuksen soveltamisalaan kuuluvia ylempiä toimihenkilöitä koskevan ryhmähenkivakuutuksen siten, kuin siitä on keskusjärjestöjen välillä sovittu.

23 § Jäsenmaksujen periminen

Työnantaja pidättää, mikäli ylempi toimihenkilö on antanut siihen valtuutuksen, ylemmän toimihenkilön palkasta palkanmaksukausittain YTN:n jäsenliittojen jäsenten jäsenmaksut ja tilittää ne ko. ammattiliiton ilmoittamalle pankkitilille.

24 § Työrauhavelvoite

Tämä työehtosopimus sitoo allekirjoittaneita liittoja ja niiden alayhdistyksiä sekä työnantajia ja ylempiä toimihenkilöitä, jotka ovat tai ovat olleet sopimuksen voimassaoloaikana näiden yhdistysten jäseniä.

Liitot ja niiden alayhdistykset ovat velvolliset huolehtimaan siitä, etteivät niiden jäseninä olevat yhdistykset, työnantajat tai ylemmät toimihenkilöt ryhdy työtaistelutoimenpiteisiin eivätkä muutoinkaan riko työehtosopimuksen määräyksiä.

Ennen poliittiseen tai myötätuntotyötaisteluun ryhtymistä siitä ilmoitetaan valtakunnansovittelijalle sekä työnantaja- ja ylemmälle toimihenkilöliitolle vähintään neljä päivää aikaisemmin. Ilmoituksessa on mainittava aiotun työtaistelun syyt, alkamishetki ja laajuus.

TIETO- JA TEKNIikka-ALOJEN TYÖNANTAJALIITTO TIKLI RY

Harri Hietala

YLEMMÄT TOIMIHENKILÖT YTN ry

Heikki Kauppi

Tage Lindberg

YLEISSOPIMUS/ICT-ALA

I. YLEISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ

1. Organisaatio- yms. muutokset

Yrityksen toiminnan olennaisesti supistuessa, laajentuessa taikka liikkeen luovutuksen, sulautumisen, yhtiöittämisen tai niihin verrattavan olennaisen organisaatiomuutoksen johdosta saatetaan yhteistoimintaorganisaatio tämän sopimuksen periaatteiden mukaisesti vastaamaan muuttunutta kokoa ja rakennetta.

2. Ilmoitukset

Valituista pääluottamusmiehistä, luottamusmiehistä ja työsuojeluvaltuutetuista sekä varamiesten toimimisesta sijaisena on ilmoitettava kirjallisesti työnantajalle, joka puolestaan ilmoittaa kirjallisesti, ketkä käyvät neuvotteluja luottamusmiesten kanssa.

3. Varamiehet

Tämän sopimuksen määräyksiä sovelletaan pääluottamusmiehen, luottamusmiehen ja työsuojeluvaltuutetun varamieheen sinä aikana, kun varamies toimii työnantajalle tehdyn kirjallisen ilmoituksen mukaisesti sijaisena.

II. LUOTTAMUSMIEHIÄ JA TYÖSUOJELUVALTUUTETTUJA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

1. Luottamusmies

Luottamusmiehellä tarkoitetaan yrityksen palveluksessa olevien tähän työehtosopimukseen sidottujen allekirjoittajajärjestöön järjestäytyneiden ylempien toimihenkilöiden valitsemaa pääluottamusmiestä, luottamusmiestä ja varaluottamusmiestä.

2. Luottamusmiesten valitseminen

Edellä tarkoitetuilla yrityksen palveluksessa olevilla työehtosopimuksen allekirjoittajajärjestöön kuuluvilla ylempillä toimihenkilöillä on oikeus valita keskuudestaan yritykseen pääluottamusmies ja hänelle varamies.

Muiden luottamusmiesten valinnasta sovitaan paikallisesti. Luottamusmiehistä sovittaessa on heidän toimialueensa oltava tarkoituksenmukainen ja kattavuudeltaan sellainen, että se edistää neuvottelujärjestyksen mukaista asioiden käsittelyä.

Henkilöstöryhmät voivat sopia, että yritykseen valitaan yhteinen luottamusmies.

Vaalikelpoinen on yrityksessä toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa oleva järjestäytynyt ylempi toimihenkilö.

Vaali voidaan järjestää yrityksessä siten, ettei menettely aiheuta haittaa työnteolle ja että kaikille ylempille toimihenkilöille varataan mahdollisuuksien mukaan tilaisuus osallistua vaaliin. Käytännön järjestelyistä sovitaan paikallisesti.

3. Työsuojeluvaltuutetun valitseminen

Työsuojeluvaltuutetun ja varavaltuutettujen valitseminen määräytyy lain mukaan. Työsuojeluvaltuutetun toimialueesta voidaan sopia.

4. Luottamusmiehen ja työsuojeluvaltuutetun asema

Päälouottamusmies, luottamusmies ja työsuojeluvaltuutettu ovat työsuhteessaan työnantajaan samassa asemassa riippumatta siitä, hoitavatko he luottamustehtäviensä oman työnsä ohella vai onko heille annettu osittain tai kokonaan vapautusta työnteosta. Em. luottamushenkilöt ovat velvollisia noudattamaan yleisiä työehtoja, työaikoja ja työnjohdon määräyksiä sekä muita järjestysmääräyksiä.

5. Matkakustannukset

Jos päälouottamusmies, luottamusmies tai työsuojeluvaltuutettu, jonka toimialue sitä edellyttää, työnantajan kanssa sovittuaan tai työnantajan määräyksestä matkustavat luottamustehtäviinsä kuuluvia neuvotteluja tai muita niihin liittyviä tehtäviä varten työpaikkansa ulkopuolelle, maksetaan heille matkakustannukset yrityksessä kulloinkin noudatettavan matkakustannusten korvausten mukaan.

6. Vapautus työstä

Tehtäviensä hoitamista varten järjestetään päälouottamusmiehelle, luottamusmiehelle ja työsuojeluvaltuutetulle tarvittaessa tilapäisesti, säännöllisesti toistuen tai kokonaan vapautus työstään.

7. Toimitilat

Työnantaja järjestää päälouottamusmiehelle, luottamusmiehelle ja työsuojeluvaltuutetulle taroituksenmukaisen paikan tehtävien edellyttämien tarvikkeiden säilyttämiseen ja osoittaa taroituksenmukaisen tilan, jossa voidaan käydä tehtävien hoitamista varten välttämättömät keskustelut.

Tehtävien hoitamista varten päälouottamusmiehellä, luottamusmiehellä ja työsuojeluvaltuutetulla on oikeus käyttää yrityksen tavanomaisia viestintä- ja toimistovälineitä. Lisäksi päälouottamusmiehelle annetaan alalle tavanomaisena luotoisetuna oleva puhelinetu ja internetyhteys ja sähköposti. Käytännön järjestelyistä sovitaan paikallisesti.

8. Korvaus luottamusmiestehtävien ja työsuojeluvaltuutetun tehtävien hoitamisesta

Oman toimensa ohella toimivalle päälouottamusmiehelle, luottamusmiehelle ja työsuojeluvaltuutetulle maksettava korvaus määräytyy hänen edustamiensa ylempien toimihenkilöiden lukumäärän perusteella seuraavasti:

Ylempiä toimihenkilöitä edellisessä vuoden vaihteessa:	1.7.2010 €/kk	1.10.2010 €/kk
5 – 10	58	62
10 – 24	91	97
25 – 50	118	126
51 – 100	169	181
101 – 200	200	214
201 – 400	235	251
401 – 600	266	285
601 -	309	331

Päälouottamusmies, luottamusmies tai työsuojeluvaltuutettu ilmoittaa työnantajalle, milloin korvaus maksetaan hänen varamiehelleen.

Konsernin päälouottamusmiehelle ja neuvottelevalle päälouottamusmiehelle maksetaan korvaukset heidän edustamiensa henkilömäärän mukaan.

9. Palkka- ja siirtosuoja

Päälouottamusmiehen, luottamusmiehen ja työsuojeluvaltuutetun mahdollisuuksia kehittyä ja edetä ammatissaan ei saa heikentää luottamustehtävän hoitamisen vuoksi. Häntä ei tätä tehtävää hoitaessaan tai sen tähden saa siirtää alemmpipalkkaiseen työhön kuin missä hän oli tehtävään valituksi tullessaan. Häntä ei saa myöskään siirtää vähempiarvoiseen työhön, jos työnantaja voi tarjota hänelle muuta hänen ammattitaitoaan vastaavaa työtä.

Päälouottamusmiestä, luottamusmiestä tai työsuojeluvaltuutettua, joka edustaa useampaa kuin viittä ylempää toimihenkilöä, ei tule ilman omaa suostumustaan siirtää sellaiseen matka- tai vuorotyöhön, joka olennaisesti vaikeuttaa luottamustehtävän hoitamista.

Päälouottamusmiehen ja luottamusmiehen ansionkehityksen tulee vastata yrityksessä hänen toimialueellaan tapahtuvaa ansiokehitystä. Asia selvitetään työnantajan ja päälouottamusmiehen tai luottamusmiehen kesken vähintään kerran toimikaudessa.

10. Ammattitaidon ylläpitäminen

Päälouottamusmiehen ja työsuojeluvaltuutetun tehtävän päättymisen jälkeen tulee hänen ja työnantajan yhteisesti selvittää, edellyttääkö hänen paluunsa entiseen tai sitä vastaavaan työhön ammatillista koulutusta. Työnantaja järjestää selvityksen mukaista koulutusta.

11. Liikkeen luovutus

Päälouottamusmiehen ja työsuojeluvaltuutetun asema jatkuu liikkeen luovutuksesta huolimatta sellaisenaan, jos luovutettu liike tai sen osa sitä luovutettaessa säilyttää itsenäisyytensä. Jos luovutettava liike tai sen osa menettää itsenäisyytensä, päälouottamusmiehellä ja työsuojeluvaltuutetulla on oikeus tämän sopimuksen tarkoittamaan jälkisuojaan liikkeen luovutuksesta johtuneesta toimikauden päättymisestä lukien.

12. Taloudelliset ja tuotannolliset irtisanomisperusteet

Jos yrityksen työvoimaa lomautetaan tai irtisanoaan taloudellisista tai tuotannollisista syistä, ei päälouottamusmiestä tai työsuojeluvaltuutettua saa irtisanoa tai lomauttaa ellei yrityksen toimintaa hänen edustamiensa toimihenkilöiden osalta keskeytetä kokonaan. Mikäli hänen kanssaan yhteisesti todetaan, ettei hänelle voida tarjota hänen ammattiaan vastaavaa tai hänelle muutoin sopivaa työtä, voidaan tästä säännöstä kuitenkin poiketa.

Luottamusmiehen työ sopimus voidaan irtisanoa vain, kun työ kokonaan päättyy eikä voida järjestää muuta hänen ammattitaitoaan vastaavaa työtä.

13. Yksilösuoja

Päälouottamusmiehestä, luottamusmiehestä tai työsuojeluvaltuutetusta johtuvasta syystä ei häntä saa irtisanoa ilman työ sopimuslain edellyttämää niiden työntekijöiden enemmistön suostumusta, joita hän edustaa.

Päälouottamusmiehen, luottamusmiehen tai työsuojeluvaltuutetun työ sopimusta ei saa purkaa vastoin työ sopimuslain 8:1-3 §:n säännöksiä. Työ sopimuksen purkaminen sillä perusteella, että hän on rikkonut järjestysmääräyksiä, ei ole mahdollista, ellei hän ole samalla toistuvasti ja olennaisesti sekä varoituksesta huolimatta jättänyt työvelvoitteensa täyttämättä.

Jos pääluottamusmiehen tai työsuojeluvaltuutetun työsopimus puretaan ja hän riitauttaa purkamisen, työnantajan on maksettava muiden mahdollisten korvausten lisäksi yhden kuukauden palkkaa vastaava määrä, mikäli kanne asiassa nostetaan neljän viikon kuluessa työsopimuksen purkamisesta.

Jos työnantaja irtisanoo pääluottamusmiehen varamiehen työsopimuksen tai lomauttaa hänet silloin, kun hän ei toimi pääluottamusmiehen sijaisena taikka hänellä ei muutoinkaan ole luottamusmiehen asemaa, katsotaan irtisanomisen tai lomauttamisen johtuneen ylemmän toimihenkilön luottamustehtävästä, ellei työnantaja voi osoittaa toimenpiteen johtuneen muusta seikasta.

14. Ehdokassuoja

Edellä olevia työsuhdeturvaa koskevia määräyksiä on sovellettava myös pääluottamusmieheshdokkaaseen ja luottamusmieheshdokkaaseen, jonka järjestö tai ylemmät toimihenkilöt ovat asettaneet ja jonka asettamisesta on ilmoitettu kirjallisesti työnantajalle, sekä työsuojeluvaltuutettuehdokkaaseen, jonka asettamisesta on kirjallisesti ilmoitettu työsuojelutoimikunnalle. Ehdokassuoja alkaa kuitenkin aikaisintaan kolme kuukautta ennen valittavana olevan pääluottamusmiehen tai työsuojeluvaltuutetun toimikauden alkua ja päättyy muun kuin vaalissa valituksi tulleen osalta vaalituloksen tultua todetuksi.

15. Jälkisuoja

Työsuhdeturvaa koskevia määräyksiä on sovellettava myös pääluottamusmiehenä, luottamusmiehenä tai työsuojeluvaltuutettuna toimineeseen toimihenkilöön kuusi kuukautta hänen kyseisen tehtävänsä päättymisen jälkeen.

16. Korvaukset

Jos pääluottamusmiehen, luottamusmiehen tai työsuojeluvaltuutetun työsopimus on lakkautettu tämän sopimuksen vastaisesti, työnantajan on suoritettava korvauksena hänelle vähintään 10 ja enintään 30 kuukauden palkka.

17. Luottamusmiehelle annettavat tiedot

Tämän sopimuksen mukaisesti pääluottamusmiehen tai luottamusmiehen tehtäviin kuuluvissa erimielisyystapauksissa annetaan hänelle kaikki valituksen alaisen tapauksen selvittämiseksi tarpeelliset tiedot.

Pääluottamusmiehellä ja luottamusmiehellä on oikeus saada kerran vuodessa tiedot toimialueensa toimihenkilöiden suku- ja etunimistä, työsuhteen alkamisajasta sekä osastosta tai sitä vastaavasta. Pyydettyessä on pääluottamusmiehelle ja luottamusmiehelle annettava tieto uusista toimihenkilöistä. Pää- ja luottamusmiehelle annetaan tiedot pyydettyessä kirjallisessa muodossa.

Yrityksen pääluottamusmiehelle annetaan hänen toimialueensa ylempien toimihenkilöiden säännöllisen työajan keskiarvokuukausipalkkatiedot palkkaryhmittäin ja sukupuolittain. Tiedot annetaan lokakuun palkoista. Pääluottamusmies ei ole oikeutettu saamaan keskimääräisiä kuukausiansiotietoja viittä henkilöä pienemmistä ryhmistä.

Pääluottamusmiehellä ja luottamusmiehellä on oikeus perehtyä toimialueensa työntekijöiden osalta hätä- ja ylityöstä sekä niistä maksetusta korotetusta palkasta työaikalain mukaisesti laadittuun luetteloon.

Pääluottamusmiehen ja luottamusmiehen on pidettävä tehtäviensä hoitamista varten saamansa tiedot luottamuksellisina.

Ulkopuolisen työvoiman käyttö:

Työnantaja tiedottaa yrityksen ylempien toimihenkilöiden tehtäviin osallistuvasta ulkopuolisesta työvoimasta etukäteen pääluottamusmiehelle.

Poikkeuksen voi olla lyhytkestoinen ulkopuolisen työvoiman käyttö, josta voidaan ilmoittaa myös jälkikäteen.

Ulkopuolisen työvoiman käyttö tulee pyrkiä järjestämään siten, ettei yrityksen vakinaista työvoimaa jouduta vähentämään tai lomauttamaan.

18. Kokousten järjestäminen

Tämän sopimuksen tarkoittamalla henkilöstöryhmällä on oikeus järjestää työpaikalla tai muussa työnantajan osoittamassa paikassa kokouksia työajan ulkopuolella työpaikan työsuhteasioista paikallisesti sovittavilla ehdoilla ja edellytyksillä.

19. Henkilöstön keskinäinen tiedottaminen

Henkilöstöryhmällä on oikeus tiedottaa työmarkkinakysymysten ohella myös yleisiin kysymyksiin liittyvistä asioista työpaikan ilmoitustaululla.

III. KOULUTUS

1. Ammatillinen koulutus

Ellei toisin ole sovittu, noudatetaan seuraavia määräyksiä:

Työnantajan antaessa ylemmälle toimihenkilölle ammatillista koulutusta tai lähettäessä hänet hänen ammattiinsa liittyviin koulutustilaisuuksiin, korvataan koulutuksen aiheuttamat suoranaiset kustannukset eikä ylemmän toimihenkilön palkkaa vähennetä.

Jos koulutus tapahtuu työajan ulkopuolella, korvataan siitä johtuvat suoranaiset kustannukset. Työajan ulkopuolella koulutukseen tai sen edellyttämiin matkoihin käytetystä ajasta ei korvata suoriteta. Matkakustannusten korvaukset määräytyvät työehtosopimuksen mukaisesti.

2. Yhteinen koulutus

Koulutukseen osallistumisesta sovitaan paikallisesti ja se korvataan kuten ammatillinen koulutus.

3. Ay-koulutus

Pääluottamusmiehellä, varapääluottamusmiehellä ja luottamusmiehillä ja työsuojeluyhteistoinnassa toimivilla ylempien toimihenkilöiden edustajilla, mukaan lukien työsuojelutoimikunnan tai muun työsuojeluyhteistoimintaelimen jäsenet, on oikeus osallistua keskusjärjestöjen vuosittain hyväksymiin ay-koulutustilaisuuksiin, ellei se aiheuta tuntuvaa haittaa yrityksen toiminnalle. Ilmoitus osallistumisesta on tehtävä mahdollisimman varhain. Työnantaja ilmoittaa vähintään 10 päivää ennen kurssin alkua esteestä, jonka jälkeen yhteisesti selvitetään toinen kurssiajankohta.

Muusta pääluottamusmiehen tarvitsemasta koulutuksesta sovitaan paikallisesti.

Työnantaja maksaa koulutuksen ajalta palkan pääluottamusmiehelle, varapääluottamusmiehelle ja luottamusmiehelle enintään kuukauden ajalta ja työsuojeluyhteistoiminnassa toimiville ylempien toimihenkilöiden edustajille enintään 2 viikon ajalta. Lisäksi maksetaan palkallista kurssipäivää kohti keskusjärjestöjen välillä sovittu ateriakorvaus.

Osallisiiton jäsenyhdistyksen puheenjohtajalle maksetaan palkka edellä olevan mukaisesti edellyttäen, että yrityksessä on vähintään 100 tämän sopimuksen piiriin kuuluvaa henkilöä ja jäsenyhdistyksessä vähintään 50 jäsentä. Lisäksi maksetaan palkallisilta kurssipäiviltä ateriakorvaus.

Työnantaja maksaa korvaukset henkilölle vain kerran samansisältöisestä koulutustilaisuudesta.

IV. VOIMASSAOLO

Tämä sopimus on voimassa työehtosopimuksen osana.